

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben félévre 6 K. negyedévre 3 K. — f. Vidéken " 9 K. " 4 K. 50 f.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debrecen, Fő-tér 42. Gyarmathy-palota, földszint az udvarban.

A nagy harc.

A despotizmus jármát nyögő Muszkaországban megjelenő Igaz Szó szerint azt írja a magyarországi állapotokról, hogy Magyarországon manap olyan dolgok történnek, amiket a huszadik századbeli európai ember nem képes megérteni. Az alkotmányselelmek felől tehát így gondolkoznak még az elnyomottak, kényuralom által legigázottak tartott Oroszországban is! Ezek után elképzelhető, hogy a Tisza-Lukács-féle abszolutizmusról miként alakul ki a vélemény a nyugati kulturnemzeteknél!

Mikor a magyar alkotmányos parlamentarizmus védői egy másik országba kénytelenek áttenni működésük színhelyét, hogy ott tiltakozzanak, amikor egy idegen ország területén álló kis darab magyar földre viszik a polgárok közadójából fenntartott fegyveres erőt, hogy ott ököljoggal szerez-hessenek érvényt annak a politikának, amelyet manap már még Muszkaországban sem értenek meg. Pangás az anyagi élet terén. Pénzintézetek bukhatnak sorra, a Hitel bevonult várába s hétszeres zárral csukta be a kapuját s még láncot is rakott rá. Pang a

kereskedelmi élet s meggéberedve ül a kuckóban a vállalkozási szellem. Az őszi termés remélhető eredményeit elvitte a rossz időjárás s a tavaszi árvízi csapások után megjött az emberemlékezet nem ismert őszi árvízi csapás is. S ráadásul a nyakunkba rakta a haragos végzet a Tisza-Lukács kormányzatot.

Vagy talán nem a végzet vetette a nyakunkba, hanem csak Bécs? Ej, ez a fogalom kezd változni. A mai Bécs nem az, ami a tegnapi volt. Bécsben a rendőrség azt jelentette felsőbb helyre, hogy az ellenzéki képviselők fogadtatásánál két-káromszáz ember lesz jelen s estére kelve kénytelen volt ezt a jelentését odakorrigálni hivatalosan, hogy a bécsi pályá-dvaron tizezer ember fogadta a magyar ellenzéki képviselőket.

Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy helpolitikai kavargásaink kiléptek az ország határai közül. Azt jelenti, hogy ez az elnyomatás, ami ebben az országban ma megy s amit már Oroszországban sem tudnak megérteni, föl-keltette már a fölháborodás érzését, amely nekünk ha nem vámkülföld is ugyan, de azért csak külföld. A bécsi politika ellenszenves, a bécsi nép ro-

konszenves. A bécsi utcákon a Kosuth-nótát éneklék és a magyar választójogot éltetik.

Hiábavaló tehát minden muszaj-beszéd: a kormány parlamenti többsége nem képviseli az ország közvéleményét. Ennek a kormánynak mennie kell a helyéről. Békét s nyugalmasabb állapotot csak azután remélhetünk, a választójog megvalósítá-sával.

A politikai helyzet.

Mi van a delegációkkal? — A miniszterek Budapestén. — Tiltakozó politikai gyűlések.

A delegáció albizottságai legnagyobb-részt befejezték tanácskozásait s üléseiket a jövő hét közepéig elhalasztották. A jövő héten még a tengerészeti albizottság tart ülést, hogy Montecuccoli megtegye azokat az előterjesztéseit, amelyek tegnap az osztrák delegáció albizottságaiban hangzottak el. Az albizottságok tanácskozásainak befejezte után, valószínűleg a jövő hét második felében megkezdődnek a plenáris ülések, melyek két-három napnál tovább alig tartanak. — Ma, csütörtökön és szombaton a delegáció nem tart ülést.

Lukács László miniszterelnök Buda-

Férfi kelengye mérték szerint készül Aszmann Ferencznél.

Házassági tanu.

A nemzeti bölcsesség azt mondja, nincs ostoba mesterség, csak ostoba emberek vannak! S ez annyira igaz! Tripalot Sidoine példával házassági tanu volt.

Ne keressék ezt a pályamutató közlőnyben, mert ezzel az üzletággal az emberek igen csekély százaléka foglalkozik. Tripalot-t is csak a véletlen vezette a foglalkozásra. Nem hivatásból üzte és minden előtanulmány nélkül indult neki.

A negyedik kerületi anyakönyvvezetőség közelében lakott és így jó barátságban volt az anyakönyvvezetői hivatalszolgával, akivel majdnem minden este együtt borozgattak a sarki bormérésben. Egy ezredben is szolgáltak, igaz, nem egy időben, az ezredbeliek mégis mindé egymásra találnak.

Egy nap a hivatalszolga így szólt Tripalothoz:

— Tripalot barátom, mit csinálszma reggel?

— Amit rendesen.

Valljuk be, hogy Tripalot azon az időn kívül, amit a sarki korezmában töltött, nem igen foglalkozott valamivel is.

— Nem tehetnél egy szolgálatot egy szegény ördög barátomnak?

— Szívesen, ha módomban áll!
— Igen. Tíz órakor megmósul s a szegény ördög nem tudja, honnan kerítsen két tanut. Te léssz az egyik, a sarki rendőr a másik.

— Örömmel.

Tripalot tanu volt a házasságnál s ez ünnepeley aktus a meghatottság könnyeit csalta a szemébe. Ah, ha ideje volna, ő is örömmel megmósulna! egy feleség... boldog otthon... gyerekek! Milyen boldogság... de fájdalom, ő erre nem gondolhat! Tulságosan el van foglalva...

De ha már maga nem részesülhet a boldogságban, legalább mások örömeben osztozik. S meg is mondta barátjának, a hivatalszolgának:

— Tudod, ha bárkinek tanúra volna szüksége, csak gondolj reám!

El sem képzelik, hány pár érkezik az anyakönyvvezetőhöz, anélkül, hogy előzetesen házassági tanukról gondoskodott volna. Nem ismerik a törvényt... vagy barátaik távol vannak... vagy nem akarnak senkit terhelni... mit tudom én! Alig mult el nap, hogy Tripalot neve ne szerepelt volna az anyakönyvvezetőségen. Haszna is volt belőle, mert a hálás ifju férj legtöbbször egy

aranyat csusztatott a kezébe... végre is élni kell! S így Tripalot némiképpen a negyedik kerületi anyakönyvvezetőség hivatalos házassági tanuja lett.

Tíz éven át így tartott a dolog s bizonynyal ma is tartana, ha egy szép napon Tripalot egy távoli bácsijától huszezer frankot nem örökölt volna. Mikor a sarki korezmáros ezt megtudta, minden kényesség nélkül így szólt Tripalothoz:

— Apropos Tripalot barátom, tudj-e, hogy a leányom nagyon kedveli magát?

— Ugyan?

— Becsületesemre! tegnap este vallotta be, hogy ha nem lesz a maga felesége, trap-pistának megy!

A korezmáros leánya nem volt szép, ő, éppenséggel nem! de amint a kolostorba akar vonulni, komoly a dolog. Tripalot igent mondott, ám azzal a kikötéssel, hogy minden szükséges elintéztést az apa vállal magára.

Nem sokáig húzódott a dolog. Két hét mulva Tripalot sugárzó arccal állt a negyedik kerületbeli anyakönyvvezető előtt. Tanuja a bormérés italhordója volt. Végre... végre beteljesülnek hát álmai a családi boldogságról!

Az összes helybeli zeneiskolákban

használandó zeneművek minden hangszerre kaphatók **Csáthy Ferencz** zenemű-kereskedésében. 1674 Telefon 296. sz.

pestre utazott. Vele jött Hazai Samu honvédelmi miniszter is.

A parlament egyesült ellenzéke a Ház elnapolásának idejét arra használja fel, hogy az ország minden részében népgyűléseket tartson s így hódítsa a maga részére a közvélemény támogatását. A jövő vasárnap és október első felében a szélsőzsa minden irányában elszélednek az ellenzéki képviselők, hogy tiltakozó beszédek keretében vázolják a parlamentben és Bocsben történt eseményeket.

E gyűlések között Kossuth Ferenc eglédi beszámolója után Batthány Tivadar gróf beszámolója tarthat számot a legnagyobb érdeklődésre. Batthányt beszámoló körutjára az ellenzék 10—15 tagja kíséri el.

A jövő vasárnap Battonyán Vertán Etele, a függetlenségi és 48-as párt tagja tart beszámolót, melyen Kelemen Béla, Bikody Antal és Faragó Antal képviselők is részt vesznek.

Egyház és iskola.

A ref. tanítók segélyegyleti választmányának ülése.

„Tanítói Délutánok“.

Az iskolai év kezdetén elő ülést tartott szerdán délután a ref. tanítók segélyegyleti választmányának ülése, Ormós Lajos elnökielte mellett, melyen a tagok teljes számmal jelentek meg. Jelen voltak: Ormós Lajos elnök, Tömörny Jenő alelnök, Szabó István titkár, David Mihály, Kerekgyártó József, Szendi Imre, Ókrós István, Hatvány József, Törös Károly és Szathmáry Kálmán.

Elnök az ülést megnyitása után szép beszédben üdvözölte David Mihály választmányi tagot, abból az alkalomból, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter 42 évi szolgálati érdemeinek elismerésül fizetés természetével bíró évi 200 K tiszteletdíjban részesítette és örökös igazgatói címmel felruházta.

A választmány nevében kívánta, hogy ezt a legmagasabb helyről történt szép kitüntetést a legjobb erőben és egészségben meg igen sokáig viselhesse.

Ezután az elnök jelentést tett több segélykölésről kiutalásáról és arról, hogy az egyület 150 koronát fordított a nyári egye-

Felolvasták a szükséges formulákat s a ceremónia végeztével karon akarta fogni a feleségét. De a pincér közbelépett:

— Pardon, ez, ha úgy tetszik, engem illet!

— Micsoda?

— Nem hallotta?

— A házasság aktusának felolvasását!

E pillanatban az anyakönyvvezető közbeszólt:

— Hogyan, ön az, aki nősülni akar. Tripalot ur?

— Nem is a szobafestő!

— Bocsásson meg, de ön oly régen tanuskodik itt, hogy érthető a tévedésem!

Az anyakönyvvezető a korcsmáros leányt a pincérral eskette össze s Tripalot a saját esküvőjén is csak mint tanu szerepelt.

— Hiába, a baj megtörtént. A menyasszonyt annak rendje és módja szerint összeeskették a pincérral... Igaz, be lehetett volna aranytani a válópórt, de kérem... volt erre érkezése Tripalotnak?

Dühösen más kerületbe költözött és soha többé nem szerepelt házassági tanúként. De azért éppen úgy el van foglalva, mint ennek előtte.

Rodolphe Bringer.

temes tanítói gyűlésen történt képviseltetésre és a Kálvineum javára.

Több kölcsönügyek elintézése után kimondta a választmány, hogy a nagyközönség által annyira megkedvelt és támogatott „Tanítói Délutánok“ rendezésére az előkészületeket már most megteszi s mindent elkövet, hogy a magas nivón álló délutánok az idén is közkedveltségnek örvendjenek. Két délután rendezése van tervbe véve egyelőre, még pedig november és december első vasárnapjain. Részletes műsor összeállításáról a legközelebbi ülésen foglalkozik a választmány.

Püspök az Orle. közgyűlésén. Dr.

Baltazár Dezső püspök hétfőn Budapestre utazik, ahol elnökölni fog az Országos Református Lelkészi Egyesület kedden, október elsején kezdődő közgyűlésén. A püspök előreláthatólag az egész jövő hetet Budapesteu tölti.

A ref. presbyterium gyűlése. A debreceni református egyház szeptember hó 30-ik napján — hétfőn — délután 3 órakor az egyház tanácstermében presbyteri gyűlést tart. Fontosabb tárgyak a következők: Esperes körlevele az egyházmegyei közgyűlésnek ez évi okt. 8-án d. e. 9 órára kitűzéséről. A városi tanács átirata és határozata a Sziv-utcai óvodának városi kezelésbe vételéről. Küldöttségi jelentés a Timár Imre halálával megüresedett irnoki állásra hirdetett pályázat eredményéről. Az irnok megválasztása. Az iskolaszek végzése az 1912—3-ik iskolai év kezdetén tett intézkedésekről, egy tanító és tanítónő alkalmazásáról, a tanítói új fizetéslevelek kiállításáról, a nőtlen tanítóknak és tanítónőknek 20—20 korona kertválság adásáról, a vallásitanítás bevezetéséről. Az iskolaszek végzése özv. Mindszenti Imréné athelyezése folytan megüresedett tanítónői állásra pályázat hirdetéséről. Szele György iskolaszeki elnök jelentése, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter David Mihály tanítónak 200 korona személyi pótlékot adott. Iskolaszek végzése a munkatanítás céljára tanfolyam rendezése tárgyában. A gyűlésen Dicsőfi József lelkészelnök és Kovacs József főgondnok elnökölnek.

A debreceni ref. egyházmegye közgyűlése. A debreceni ref. egyházmegye október hó 8-án tartja közgyűlését Debrecenben Davidházy János kabai lelkészesperes elnökielte alatt.

Az őszi egyházkerületi közgyűlés. Az egyházkerületi elnökség az őszi közgyűlés és az ezt előkészítő bizottsági ülések idejét a következőképen allapította meg: november 5. d. e. 9 órakor egyházkerületi tanügyi bizottsági gyűlés. November 5. d. u. pénzügyi bizottsági gyűlés. November 6. a debreceni főiskola igazgató tanácsának gyűlése. November 7. népiskolai tanügyi bizottsági gyűlés. November 18. d. e. 9 órakor bírósági ülések. November 18-án d. u. esperesi értekezlet. November 19. d. e. 9 órakor az egyházkerületi közgyűlés megnyitása.

Paróchiális bizottsági ülés. A ref. egyház paróchiális bizottsága tegnap délelőtt fél kilec órakor az Arpádtéri templom ügyében Dicsőfi József elnökielte alatt ülést tartott.

A református tanítóttestület közgyűlése.

Népes gyűlést tartott tegnap délután a ref. tanítóttestület a ref. egyház tanácstermében Tömörny Jenő elnökielte mellett.

Kimentették magukat Széchényi István és Simon István.

Az elnöki jelentések után rátért a közgyűlés a drágasági pótlék tárgyalására.

Elhatározták, hogy ismét kérvénnyel fordulnak az egyháztanácshoz, hogy az elviselhetetlenné vált drágaságra tekintettel 200—200 K drágasági pótlékot adjon, felémeltvén az egyháztanács multban tett amaz ígérését, hogy az 1912/13. iskolai évben a drágasági pótlék megadását kilátásba helyezte.

Elfogadta a gyűlés az elnökség által beterjesztett házirendet, mely az iskola szolgáinak teendőit szabja meg és a tanulóokra vonatkozó iskolai rendet és szabályokat foglalja magában.

A házi rend 10.000 példányban leendő kinyomatása iránt a presbiteriumot megkeresik.

Az elnök által beterjesztett tanácskozási rendet egész terjedelmében magáévá tette a gyűlés.

Végül a tisztújítást ejtette meg a közgyűlés.

Alelnökké választott Tassi Miklós, főjegyzővé Papp Gusztáv, aljegyzővé Juhász József, pénztárnokká Szendi Imre, könyvtárnokká Tóth Sándor.

Elnök üdvözölvén az ujonnan megválasztott tisztikart, a gyűlést bezárta.

Szabad egyetem Debrecenben

Értekezlet a főiskolában.

A református főiskola kis tanácstermében bizalmas értekezlet volt szerdán délután. Ott voltak: dr. Baltazár Dezső püspök, gróf Dégenfeld József főgondnok, Kovács József polgármester, dr. Lencz Géza akadémiai igazgató és még számosan, nemcsak az egyházi, hanem általában a tudományos körök vezető férfiai közül is.

A tanácskozás tárgya egy igen szép és nagy kulturális fontosságú terv volt. A mozgalom még alig jutott túl a kezdet első stádiumain s ez indokolja a megbeszélések diszkrét jellegét.

A Debreceni Ujság munkatársának azonban sikerült autentikus helyről tájékozódást szerezni az ügyről, amelyet — ez ideig még csak nagy vonásokban — az alábbiakban ismertethetünk:

A református egyházkerület vezetősége a helybeli tudományos világgal karöltve fel akarja állítani Debrecenben a „Szabad egyetem“-et, az úgynevezett „University extension“-t. Külföldön különösen ismert intézmény ez, amelynek célja: a felsőbb iskolák tudományos anyagának népszerűsítése, vagyis olyan alakban való előadása, hogy azt a kisebb intelligenciájú közönség is megérthesse.

Ezt az eszmét természetesen a debreceni egyetem inaugurálta, azonban ez még nem jelenti azt, hogy a „Szabad egyetem“ csak ennek megnyitásával kezdhetné meg működését. Mint bennünket informáltak, a „Szabad egyetem“ meg lehet, hogy még e tanévben munkához láthat.

Ez pedig függ legfőképpen az alapszabályok jóváhagyásától, amelyek már elkészültek s éppen a szerdai összejövetelen végleges megállapítást is nyertek. A vallás- és közoktatásügyi miniszterhez való feltérjesztésnek tehát akadályja nincs s az a napokban meg is történhetik.

A szervezés ennél fogva eléggé előrehaladt, csak a részletkérdések nincsenek még eldöntve. Bizonytalan ez idő szerint például a tanfolyamok megtartásának helye és más kérdések is várják a megoldást.

A bizottság, amelynek élén városunk legtekintélyesebb férfiai állanak, kétségtelenül mihamarabb megtalálja erre nézve is a megfelelő módokat. Debrecen pedig gazdagabb lesz a „Szabad egyetem“-mel, amely a város kulturális színvonalának emelését jelentékenyen szolgálhatja.

Emke kávéház és szálloda Amerikai Bárral kapcsolatosan Petőfi-tér 5.

nagy kényelemmel, igen bájosan teljesen újjá alakítva s napokban megnyílik.

1483

Boszniából — Debrecenbe.

**Muzulmán diákok
a debreceni főiskolán.
Magyarul akarnak tanulni.**

Talán első pillanatban nem is tűnik fel olyan nagyfontosságúnak, hogy hat bosnyák diák messze idegenből, a görbe hegyek országából Debrecenbe jött magyarul tanulni, a város felsőbb iskoláiba beiratkozni és további tanulmányaikat itt a magyarság szívében, az Alföld metropolisában folytatni, de úgy érezzük, hogy ez a nemzet hódító erejének, a magyarosodás terjedésének egy szebb jövő hajnalát jelentő dokumentuma.

Apró kövekből áll a magyar nemzet fejlődésének, asszimiláló erejének hatalmas oszlopok és talán ehhez az épülethez egy kocka került a hat muzulmán diák Debrecenbe jövetelével. Lássuk őket tehát szívesen, a híres debreceni vendégszeretet megnyilvánulásával tegyük könnyebbé nemes elhatározásuk teljesedését. Egy mélyreható, nagyfontosságú áramlat hozta őket a színmagyar vidékre. Nem kevesebbről van szó, mint hogy Bosznia magyarosodik, az ottani intelligencia hovatovább mindjobban elfordul az eddigi osztrák befolyástól. Többet ér ez, mint sok meddő közjogi harc, melyet politikusaink eddig hiába folytattak Bosznianak Magyarországhoz való csatolásáért.

Piros fezek az utcán.

Pár nap óta Debrecen utcáin, nyilvános terein, kávéházaiban élénk feltűnést keltenek erős, napbarnított arcú fiatal emberek, kiknek európai ruházatukkal élénk eltétbe áll a piros török fez, melyet fejükön viselnek. Akármerre mennek, mindenfelé sok bamulójuk akad és találgatják kitéjük.

Hatan vannak ők, a piros fezes ifjak. A hét elején érkeztek Debrecenbe és a Központi szállóban vettek lakást. Illetőségük és kitéjük nem érdektelen. Közöttük van:

Osman efendi Zapce-Bosznából

Kadic Husém Vlasenicából

Alikalic Asini Mostárból

Zecovic Abdulah Visokórol

Hunzó Ahja Mostárból

Hrvic Mustafa szintén Mostárból.

Valamennyien dús gazdag bostyák bégek (nemes földbirtokosok) gyermekei. Vallásuk az iszlám, Mohamed hívei mindnyájan és anyanyelvük szerb, illetve az a sajátos törökkel vegyített horvát nyelv, melyet Boszniában beszélnek. Gimnáziumi tanulmányaikat részint Mostárban, részint Szarajevóban végezték és további iskolai kiképzésükre Debrecenbe választották. Az első három közülük a jogakadémia, a negyedik a főiskola filozófiai tantervére, a többi kettő pedig a kereskedelmi akadémiába iratkozott be rendes tanulóknak. Magyarul még nem tudnak, eddig is egy fővárosi bosnyák egyetemi hallgató kálauzolta őket Debrecenben. Az iskolában rendszeresen fogják hallgatni az előadásokat, bár eleinte kissé nehéz helyzetük lesz, de remélik, hogy hamarosan elsajátítják annyira a nyelvet, hogy tudni fogják követni az előadásokat.

Osman efendi nyilatkozik.

Egyikükkel, Osman efendivel beszéltem munkatársunk. Németül tört horvát nyelven folyt a beszélgetés:

Arra a kérdésre, hogy tud-e magyarul, átszott rajta a sajnálkozás, miközben mondta: — Ne znám. (Nem tudok.)

De mikor kérdeztük tőle, hogy melyik iskolába iratkozott be, örült a kérdésnek, mert törve a szót, de magyarul tudott rá válaszolni:

— Jogakademie.

Osman efendi különben érdekes dolgokat beszélt:

— Főleg a magyar nyelv elsajátítása végett jöttünk Debrecenbe, mondotta. Nálunk, lent Boszniában sokan hátat fordítottak már a német befolyásnak és az intelligencia nagy része, dacára az osztrák közigazgatásnak és az osztrák társadalmi agitációnak, a magyarsághoz húz. Reméljük, hogy pár év alatt a magyar nyelv Boszniában kivívja jogait, azért igyekszünk megismerkedni a magyarsággal.

Kérdeztük még tőle, hogy tetszik Debrecen?

— Lépa, interessirati! (Szép és érdekes.)

Beszélgetés Buday miniszteri tanácsossal.

Hogy mennyire nem kis jelentőségű dologról van itt szó, mutatja az, hogy a bosnyák diákok ügyét dr. Buday László kulturminiszteri osztálytanácsos vette a kezébe. Tegnap érkezett Debrecenbe dr. Buday, hogy a beiratkozásnál, az ifjak elszállásolásánál intervenáljon és segítségükre legyen. Volt alkalmunk a miniszteri tanácsos úrral beszélgetést folytatni:

— Nagy fontosságú Debrecenre, a leendő egyetemi városra épügy, mint a magyarság szempontjából, hogy ezek a diákok itt szerető, kedves fogadtatásra találjanak. *Ha ez a mostani kísérlet beváll, jövőre, de különösen, ha az egyetem megiesz, csak egy özőnlenek majd Boszniából ide az ifjak, kik itt beszívan magukba a magyar kultúra átalakító levegőjét, szíkebb hazájukban nagyon sokat fognak használni a magyar ügynek.*

— Azonban egy baj van, — folytatta és erre nézve legyen szíves egy kis felhívás felét a debreceni közönséghez intézni. Nevezetesen, hogy a túlságos kiváncsi érdeklődéssel ne molesztálja ezeket a derék fiukat, kik, mint minden déli nép, nagyon érzékenyek. *De főleg tartsa tiszteletben vallási meggyőződésüket, mely különösen — hogy egyebet ne említsék, külsőképpen a fez állandó viselésében rejlik. A muzulmán nem veszi le fezt tejéről soha semmi körülmények között, sem a szobában, sem színházban, sőt hogy jellemezem a dolgot, még a király előtt sem.* A publikum tehát ezen ne akadjon fel, mert bár elüt az európai szokásoktól, de a muzulmánoknak vallási meggyőződésébe vág.

Egyik bosnyák ifju lépett ekkor hozzánk és magyarázta, hogy Mohamed a nagy vallásalapító a fez állandó viselésével az igazhítűeknek privilégiumot adott a keresztény népek fölött.

... Amint hallgattam a muzulmán ifjunak a hit igaz meggyőződéséből folyó szavait, előttem egy ismeretlen fanatikus világ perspektívája nyílt meg, de aztán jól esett hallani tőlük:

— Servus Gospoda. Megyi akadémiába.

Vármegye.

Gondnokság alá helyezések. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a debreceni törvényszék Eisen Van Salamon 51 éves nádudvari és Arany Sándor hajduszováti lakosokat gondnokság alá helyezte.

Másfél millió.

**Az előzékenység
netovábbja.**

A magyar bank és kereskedelmi részvénytársaság oly feltétel alatt adott 6 és fél millió korona kölcsönt Debrecen városának 6,5 százalékos kamatra, hogy másfél milliót 1913. február 15-ig nála helyez el a város folyó számlán 4,5 százalékos kamattal mellet, azaz a bank félévig visszatart másfél milliót a város kölcsönéből és ezért a város 30.000 korona ajándékot ad a banknak, mert olyan összeg után fizet kamatot, melyet a bank használ.

Az előzékeny bank most udvarias hangulévélben szólítja fel a várost, hogy a másfél milliót a kikötött határidőn túl is hagyja nála 4,5 százalékos kamattal mellet. Természetes, ez igen jó üzlet volna a magyar banknak, de annál nagyobb kár a városnak, mely a kölcsönök gyümölcsöző elhelyezésére ugy is érzékenyen ráfizet.

A városi tanács, miután inkább a helybeli pénzpiacra helyezi el 5,5 vagy esetleg 6 százalékosra a másfél milliót, értesíti a bankot, hogy a folyó számlán visszatartott összeget 1913. február 15-én fel akarja venni.

Városháza.

Az örökös kaszárnyajavítások. A városi épületek és különösen a kaszárnyák arról nevezetesen, hogy azokat örökösen javítani kell évről-évre és még sincsenek rendben. Törkig van már vele a városi tanács is, melynek ülésein is erős kifakadások hangzanak el a mérnöki hivatal működése ellen. A jövő évi költségelőirányzatban is kétszáz ezer korona körüli összeg szerepel az épületek javítása címén. A főmérnök különben gyakorta önkényesen jár el és a tanács utasítása nélkül végeztet bizonyos munkákat és a tanács csak akkor tudja meg ezt, mikor a vállalkozók bemutatják a számlákat. Most ismét 7802 koronát kér a mérnöki hivatal a Vilmos-laktanya sürgős kijavítására, holott erre nincs fedezet. A tanács nem is rendelte el a munkát, hanem részletesen jelentést követel. Ugyancsak 2970 koronát kért a mérnöki hivatal, hogy a Timár-utcai óvónő részére konyhát és kamrát építsen. De ezt a munkát sem rendelték el, mert nincs fedezet rá és túl magasnak találták az építési költséget.

Tanfolyam rendőrjelöltek részére. A tömeges kilépés és nyugdíjazás folytán a kiképzett rendőriegénység elfogyott. Miután az újonnan kinevezett rendőrfelügyelő maga sincs kiképezve, előbb neki kell elvégezni a budapesti államrendőrségen a rendőrfelügyelői tantolyamot, mely október elsején veszi kezdetét. Az új rendőrfelügyelőt a főkapitány közbenjárására fogják felvenni a négy hónapos tanfolyamra és ha azt sikerrel elvégezte, a főkapitány újra tanfolyamot nyit a rendőrjelöltek részére.

Az Age. és Dmke. internátusa. Az alföldi gazdasági és délmagyarországi közművelődési egyletek által közösen építendő internátusra hirdetett versenytárgyalás nem volt eredményes, mert a legolcsóbb ajánlat is túlhaladta az előirányzatot. A mérnöki hivatal javasolta, hogy a II. emeleti rész, mely utána építhető, hagyassék.

**Cserép kályhák egyedüli legolcsóbb
:: eladása. ::**

Bészler és Dávid

vaskereskedőknél

1691

DEBRECZEN, Piac-utca 7. sz.

el és akkor az előirányzott költségeken belül foganatosítható az építkezés. A két egyesület most közös nyilatkozatban hozzájárult a terv és költségvetés módosításához, sőt kijelentette azt is, hogy a többlet törlesztését is vállalja, de a központi fűtéshez ragaszkodik, mert modern internátus e nélkül el sem képzelhető.

Gyönyörű ellenőrzés! Az egyik, ohati birtok új bérloje, Csanak Jenő bejelentette a tanácsnak, hogy a volt bérlok, Rosenfeld és Gara úgy játszották ki a bérleti szerződés azon pontját, mely kimondja, hogy minden évben 800 holdnyi területet tartoznak ugaron hagyni, hogy kiválogatták a terméketlen és rossz földet a birtok különböző részein 6-8, sőt 2-3 holdas parcellákban és azokat hagyták ugaron. No hiszen gyönyörűen ellenőrizte a városi tanács a szerződés betartását. A legkomikusabb azonban a tanács álláspontja, hogy e körülményre még a vizsgálatot se rendelte el, mert a dolgot a régi és új bérlo ügyének tartja.

Véglegesítést kér. A mértékhiitelesítő hivatalnál ideiglenes minőségben alkalmazta a város Vaskó Jánost, aki jövedelmező iparával hagyott föl. Vaskó a próbaévet kifogástalanul töltötte ki és most állásában való véglegesítését kéri.

Szabálytalan építkezés. Szabó Sándor városi bérlo a csolnákázó tö mellett szabálytalanul építkezett. A vizsgálat megállapította, hogy az épület tűzbiztonságból sem felel meg az építkezési szabályoknak, mire a tanács elrendelte az épület lebontását. A tanács határozatát helybenhagyta a közigazgatási bizottság is. A tanács most utasította a bérlojt, hogy az épületet 15 nap alatt bontassa le.

A tűzoltók és mentők kérése.

Beadvány a városi tanácshoz

A Debreceni Tűzoltó Testület hivatásos tűzoltó-mentő legénysége, kik éjjel-nappal, sokszor életveszélyek között teljesítették már nehéz szolgálataikat a nagy közönség érdekeiben, nyomasztó és rendezetlen helyzetük javítása iránt folyamodtak Debrecen város tanácsához. Tegnap a következő kérvényt adták be, melyet, azt hisszük, hogy kommentár nélkül közölhetünk:

Tekintetes Városi Tanács!

Mely tisztelettel alulírottak, mint a Debreceni Tűzoltó-Mentő Egyesület hivatásos legénysége, már több ízben fordultunk a tek. Városi Tanácshoz azon alázatos kéréssel, hogy bennünket, hivatásos tűzoltó-mentő legénységet méltóztassék állandósítani, ropant csekély fizetésünket rendezni és a nyugdíjogosultak közé felvenni.

Legutóbbi kérelmünk 1909. november 22-ik napján tárgyalatott a tek. városi jog- és pénzügyi bizottság előtt, melynek eredménye az volt, hogy a bizottság tagjai egyhangúlag jogosnak, méltányosnak és így teljesítendőnek találta alázatos kérélmünket és úgy határozott, hogy kérélmünket a tek. Városi Tanácshoz leendő visszaadását rendelte el, a kérélmünkre vonatkozó javaslat

beszerzése céljából. Ennek folytán aztán a tek. Városi Tanács fölhívta parancsnokságunkat, hogy az erre vonatkozó javaslatot dolgozza ki és terjessze be a tek. Tanácshoz, de hogy parancsnokságunk e felhívásnak mennyiben, mikor és hogyan tett eleget, azt nem tudjuk. Annvit azonban szomoruan tapasztalunk, hogy ügyünk valahol megrekedt!

Tekintetes Városi Tanács! Alázatosan esedezünk, méltóztassék kérélmünket most már elintézni és pedig silány fizetésünk rendezésével bennünket állandósítani és a nyugdíjogosultak közé fölvenni.

Felesleges azt ismét hangoztatnunk, hogy szolgálatunk mily életveszélylyel jár, azt tudja mindenki. Csupán azt hangoztatjuk, hogy emberek vagyunk mi is, nős, nagy családú emberek, — életveszélyes, éjjelnappal egyaránt kötelező szolgálatunkért érdemszerűtlen ellenszolgáltatásért könyörgünk, — csupán annyi fizetést kérünk, mely bennünket az éhenhalástól megmentsen, mert a mai havi 60 korona fizetésből, napi 2 koronából teljes lehetetlenség megélnünk és abból még lakbért is fizetnünk!

Hivatkozunk — kérvényük további részében — más városokban divó fizetési rendre s végül ismételt arra kéri a tanácsot, hogy a hivatásos legénység fizetését javítsák meg.

Színház.

Portalanítás a színházban. A városi tanács utasította a színházgázgatót, hogy a színházat legalább havonként egyszer portalanítsa.

„Kétféle vér“ című dráma ma megy utoljára az Uranus mozgó színházban. Rég nem volt darabnak akkora sikere, mint ennek az izgalmas és érdekes drámanak, amit zsfolt ház nézett tegnap végig. A műsor másik két slágere „Az árva milliói“ című dráma és „Maxi szájhöködik“ bohózat, szintén nagy sikert ért, valamint a kísérő műsor minden egyes száma, amit alább közöl az igazgatóság. 1. Zene. „Szilárd lábakon“. Induló. Szerző Eilenberg F. — 2. Képek Barcelonából. (Színes természeti felvétel.) — 3. Egy jól betanított kutya. (Humoros jelenetek.) — 4. Akrobata mutatványok. (Varieté szám.) — 5. Az árva milliói. (Szenzációs társadalmi dráma 2 felvonásban.) — 6. Maxi szájhöködik. (Komikus jelenet. Irta és előadja Max Linder.) — 7. Eucharisztikus kongresszus Bécsben. (Eredeti helyszíni felvétel.) — 8. Kétféle vér. (Társadalmi katonai dráma három felvonásban, a legkiválóbb francia színművészekkel.) Előadások kezdete este pont 7 óratól. Bemenet pont 7, 8, 9 és 10 órakor. Utolsó előadás pont 10 órakor. Egy előadás 2óra hosszát tart. Minden órában 10 perc szellőztetési idő van. Ezért a nézőtér kellemes és hűs. Előadás alatt állandó szellőzés. Buffet. Váróterem. Ruhatar. Telefon 3-28. és 6 személyes francia salon zenekar. Két óras előadások. Intim és előkelő óriási, kényelmes nézőtér. Állandóan előkelő műsor. Rendes helyárok. Bérlet, tisztviselő és kedvezményesáru trafik jegyek érvényesek.

Az Uranus nyári helyiségében szombaton este ugyanaz a műsor kerül bemutatásra, mint a „Korona Passage“-ban. Csak egy előadás, este 8-tól 10-ig. Rendes helyárok. Bérlet, tisztviselő és kedvezményesáru jegyek érvényesek. Vasárnap délután 3-tól mérsékeltlen leszállított helyárok, 5-től rendes helyárok. Bemenet folytonosan lesz minden kép után.

Nagyszerű félhelyáru gyermek-előadás lesz az Uranusban holnap, szombaton délután 3-tól 5-ig és 5-től 7-ig, mely alkalommal az alábbi pompás műsor kerül bemutatásra. 1. Marseille kikötő. (Színes, természeti felvétel.) — 2. Elefánt vadászat. (Elefánt csontokért. Ismeretterjesztő.) — 3. Tom öröksége. (Humoros kép.) — 4. Hogyan őrizzük meg a lepkek ragyogó színét. (Tanulságos.) — 5. Togó, a japán művész. (Artista mutatvány.) — 6. Monaccoi motor-verseny. (Sportkép.) — 7. Csülök ur, mint állatvédő. (Rendkívül neveltető.) — 8. Az alvó peie. (Zoologiai tanulmány.) — 9. A háboru gyermeke. (Epizód az észak és dél elleni háborúból.) — 10. Gyökér ut biciklizik. (Komikus jelenetek.) — 11. Állatvilág. (Természeti felvétel.) — Polidor nevelőapja. (Humoros.) Minden iskolaköteles gyermek (fiúk és leánykák), kik ezen előadásra eljönnek, egy Csáthy-fele díszes kiadású iskolai zsebnaptár-photoszt kapnak ajándékba, melyben a tanórárenden, naptáron, címek és névnapok jegyzékén, pénztári naplón, osztályzati jegyzéken, hasznos olvasmányokon, verseken, adomákon és noteszen kívül még négy darab jegyutalványt kapnak, melylyel az Uranus-színház előadásait csekély belépő-díj mellett látogathatják.

Iparosok ügyei.

Uj iparosok. — Mi van az iparosházzal? — Alapítvány az iparostanoncoknak.

Előjárósági ülés az ipartestületnél.

Az ipartestület előjárósága tegnap délután Davidházy Kálmán elnökléte alatt ülést tartott. Jelen voltak: Harsányi István (alelnök), Jobbágy Imre (pénztárnok), dr. Körössi Kálmán (ügyész), továbbá: Varga Imre, Vass Károly, Megyeri Kálmán, Kostya János, Némethy János, Salánki Mihály, Asztalos József, Ekstein Lajos, Kovács József, Széplaki Jozsef tagok. Az előadói tisztet Scheibner Gyula jegyző látta el.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után előterjesztették a rendes havi jelentéseket. A debreceni iparágakban a következő változások történtek:

Ipart váltottak: Moskovits Adolfné haj és paróka készítő, Balint Margit női szabó, Weisz Ede lakatos és szerelő, Wilhelm Edéné bádigos, vízvezeték és világítási szerelő, Erdei István timár, Klein Géza sütő, Steinhart Mária paplanos, Rácsai László gubás, Tikász Juliánna paplanos, Németh István kovács, Sándor József lakatos, Bodnár Péter csizmadia, Schvarec Jakab Móríc cipész, Bodnár Balázs csizmadia.

Iparukat beszüntették: Oláh Imre szabó, Weisz Ede és Acs Sándor szerelő, Wilhelm Ede bádigos és szerelő, Szentjóni László csizmadia, Tanasics Mihály rézműves, Tóth Bálint fazekas, Lébner Pál villanymotor javító, Györfly Károly női szabó, Kwiatkovszky Gyula lakatos, Hiripi József mérlegkészítő és lakatos, Ormós István timár, özv. Szendrei Jánosné csizmadia, Karmazin György asztalos, Sarkadi Dezső és Lovas Imre kefék.

Felszabadult 35 tanonc, kik közül Marsalkó Mihály ácsstanonc diszoklevelet és tíz koronás arany jutalmat kapott szorgalmáért és jó magaviseletéért.

Az előadó beszámolt arról, hogy a ke

Raglánok,

öltönyök és télkabátokkal

raktáromat óriási választékban felszereltem, a legdivatosabb színekkel és szabással, az árak mégis nálam olcsóbbak mint bárhol.

Gerő Ernő

Debrecen legnagyobb és legolcsóbb

férfi, fiu és gyermekruha nagyáruháza, Piac-utca 41. sz.

reskedelmi és iparkamara megküldötte a múlt évről szóló tartalmú jelentését. Az Ipartestületek Országos Szövetsége igen fontos ipari kérdések megbeszélése céljából október 20-án Szegeden értekezletet tart. Elhatározták, hogy a debreceni ipartestület két kiküldöttel képviselteti magát.

A város átiratában közölte, hogy a kért Szappanos-utcai telket 1913 július 1-től kész az iparosház céljaira átengedni s az építkezési és a kölcsön felvételére vonatkozó tervek beterjesztését várja. Az ipartestület a telekadományozását köszönettel vette tudomásul s a kívánalmakat pedig majd teljesíteni fogja. Sajnos, a kedvezőtlen pénzügyi viszonyok miatt egyelőre még kénytelenek halasztani az iparosház régen vajudó kérdésének megoldását.

Az ipartestület panasszal fordult a rendőrfőkapitányhoz, hogy a vasárnapi munkaszünet megszegése miatt túlságosan szigorúan bírságozzák az iparosokat. Rostás István rendőrfőkapitány tudatta, hogy előadott kíméletesebb eljárásra utasította. Ez a loyális eljárás általános megnyugvást keltett s a főkapitánynak elismerésüket nyilvánították.

Szakácsi András debreceni gazdálkodó végrendeletileg 2000 koronás alapítványt tett az ipartestület javára, hogy annak kamataival két szegénysorsu s szorgalmas iparostanoncot segélyezzen évente. Dr. Kőrösi Kálmán tett erről jelentést s ő rá vár, hogy a hagyaték biztosítása érdekében megtegye a szükséges lépéseket.

Több kisebb ügy nyert még elintézt.

Fenyegető sztrájk az építőiparban.

A festősztrájk következménye.

Közel öt hete tart már Debrecenben a festőmunkások sztrájkja, de még mindig vajmi csekély a kilátás az ellentétek elsimítására, sőt úgy látszik, a sztrájk komolyabb következményeket fog maga után vonni, ha csak most az utolsó percben valami kedvező megállapodás nem jön létre a munkások és munkaadók között.

A festőmunkások egy része már több ízben felvette a munkát egyes mestereknel, de mindannyiszor sikerült a sztrájkolóknak a munkába lépőket a munka abbahagyására bírni, úgy annyira, hogy a munkaadók végre is a rendőrséghez fordultak, hogy a munka zavartalanágát óvja meg. Így legutóbb a készülő kamarai épületben dolgozott Dihen János több munkása, de alig dolgoztak néhány órát, hirtelen abbahagyták a munkát. Miután az a gyanu merült fel, hogy a sztrájkolók kényszerítették őket a munka abbahagyására, a rendőrség több czzel gyanúsított egyén ellen folytat emiatt eljárást.

Hogy mennyire elmérgesedett a helyzet, mutatja az, hogy a festősztrájk támogatására már az építőipar többi szakmái, a lakatosok és az asztalosok, sőt mint halljuk, a kőművesek is sztrájkba akarnak lépni. Ez irányban már folyik is a munkások körében az agitáció.

De éppen azért, mert ily kritikus a helyzet, a hatóság meg tesz minden lehetőt a fenyegető veszedelem elhárítására. Rostás István főkapitány tegnap több ízben tárgyalt békés megegyezés elérése végett a munkások kiküldöttjeivel.

Jellemző, hogy egyesek még rémhírekkel is nehezítik a helyzetet. Tegnapelőtt a rendőrség épületében békéltető tárgyalást tartott a főkapitány, mikor a sztrájkvezető,

a Margit-fürdőbe kitelefontalt valaki, hogy a rendőrség a munkások kiküldöttjeit letartóztatta. A munkások már tüntetésre gondoltak, mikor kiderült, hogy az egész csak vaklármá, közönséges felütetés volt.

A vajudó nagy sztrájkmozgalom különben súlyos terhet ró a rendőrségre. Már öt nap óta készenlétben áll minden este a rendőrség egész tartalék legénysége és tisztikara. Szerencsére eddig komolyabb rendezavarás nem történt.

Vásároljunk

FEKETE

1603

uridivat üzletében.

Ujdonságok.

* **Boda kitüntetés.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Budapesten tegnap élénken tárgyalták, hogy dr. Boda Dezső budapesti főkapitány, királyi kitüntetést kapott. Érdeklődtünk a dologban és illetékes helyen megerősítették, hogy a főkapitány érdemei elismerésül a Szent István-rend kis keresztjét kapta. A kitüntetésről szóló legfelsőbb kézirat a hivatalos lap legközelebbi számában megjelenik. A dolog a publikum körében annál is inkább nagy feltűnést fog kelteni, mert a legutóbbi parlamenti események alkalmából pozitív formában beszéltek, hogy Boda állása megrendült.

* **A felolvasó ülés az építőiparosok szövetségében.** A debreceni építőiparosok szövetsége szeptember hó 29-ik napján d. e. fél 11 órakor, a debreceni ipartestület dísztermében rendkívüli összülést tart. Napirend: Farkas Elek, a magyar építőiparosok országos szövetsége igazgatója felolvasása. Érdeklődőket is szívesen látnak.

* **Az urkocsis-egylet kérelme.** Az urkocsis-egylet már többször megismételte azon kérelmét, hogy a város állandó tételként vegye fel a részére már évek sora óta megadott ezer koronát, de a közgyűlés mindannyiszor visszautasította. Helyesen is tette, mert a városnak nem mindig lesz ezer koronája az urkocsisok multságára, különösen akkor nem, mikor az *ujlemez iskolák építésére vonatkozó kérvényeket* (alap hiányában!) visszautasította! Ha népiskolákra nincs pénz, halálos vétek volna egyetlen fillért is áldozni dús gazdag urakból álló egyesület kocsikázási kedvteléseinek istápolására.

* **A vasutas Otthon felavatása.** A magyar szent korona országai vasutas szövetségének debreceni kerülete új „Otthon”-át folyó év október hó 5-én ünnepélyesen megnyitja. Az Otthon rendeltetésének való átadása ünnepélyes keretben este 7 órakor tör-

ténik az „Otthon” saját helyiségében (Teleki-utca 98.) A megnyitás után az állomás épület I. és II. osztályu éttermében táncot egybekötött hangverseny lesz. Belépődíj nincs. A műsor megvaltatása azonban kötelező, mely személyenként 80 fillér, 4 személyre (egycsalád) 2 korona 40 fillér. A magyar szent korona országai vasutas szövetsége debreceni kerülete: Stéfan László elnök, Oláh László I. alelnök, Kemechey Ferenc II. alelnök, Messler István titkár, Dezső Zoltán jegyző, Nagy József pénztáros, Belányi Gábor ellenőr. A vigalmi bizottság: Kresznerics Gy. Ferenc elnök.

* **A nyomdász segélyző egylet ötven éves jubeliuma.** A magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők segélyző egyesülete debreceni kerülete f. évi szeptember hó 29-én, vasárnap, d. e. 10 órai kezdettel díszközgyűlést tart a „Munkás-Otthon” (Margit-fürdő) dísztermében, az egyesület 50 éves évfordulója alkalmából, következő sorrendel: 1. Megnyitó beszéd. Tartja Kurucz Béla egyes. tag. 2. Alkalmi ének. Előadja az Ebredés dalárda. 3. Üdvözlő beszéd a szakszervezetek részéről. Tartja Lefkovits Vilmos párttitkár. 4. Prológ. Irta Morócz Jenő. Szavalja Schleinger Gyula egyes. tag. 5. Ének szám. Előadja az Ebredés Dalkör. 6. A segélyző egylet 50 éves története. Tarkány Gusztáv, egyesületi tag. 7. Záró ének. Előadja az Ebredés Dalkör.

* **A debreceni muzeum látogatói.** Bájos leánysereg kereste fel tegnap a debreceni muzeumot. A református tanítóképzőintézetnek mintegy negyven növendéke Tóth Árpádné tanárnő vezetése alatt látogatta meg e kiváló kulturintézményünket. A növendékek csaknem két óra hosszat időztek a muzeumban, különösen sok időt szenteltek a Csokonai ereklyéknek és a Thaly szoba megtekintésének. A muzeum kedves vendégeit Lőfkovics Arthur és Zoltai Lajos muzeumőr kalauzolták.

* **A mészáros és hentes iparosok bór, faggyu és csont jövő évre való eladása tárgyában folyó hó 28. este 8 órákor, az ipartestület dísztermében ülést tart.**

* **Eltűnt és megtalált urileányka.** Tegnap délután nagy izgatottságot keltett a Szent Anna-utcaán egy kis urileányka eltűnése. A két és fél éves leánykával édesanyja a délutáni órákban sétára akart indulni, de míg ő toilettet csinált, addig a leányka egyedül lement az utcára. Rögtön utána küldte a bonnét az édesanyja, de a leánykát ekkor már nem találták sehol. Érthetően nagy volt a szülők kétségbeesése, annál is inkább, mert a leányka értékes ékszereket viselt és attól féltek, hogy a kis Margitka gonosz emberek kezébe kerülhet. A rendőrségen nyomban feljelentést tettek, mire a bünygyi osztályról értesítés ment az eltűnésről az összes rendőrsparancsnokságokhoz. Az apa pedig kocsin bejárta az egész várost. A kis leányka estére szerencsésen meg is került; mindössze az történt vele, hogy eltévedt az utcákon s miután csak németül tud, nem volt képes magát megértetni s nem talált haza. A megrémült szülők boldog örömmel ölelték keblükre leánykájukat.

* **Félholtra vert fűtő.** Tegnap éjszaka nehéz szolgálatából fáradtan tért haza, Varga-kerti lakására Kovács György fűtő. Háza előtt valami duhaj társaság, vig kurjongatást vitt véghez, miért is Kovács rájuk szólt, hogy legyenek csendben. Ebből verekedés támadt. Az egész társaság Kovácsnak esett és úgy megverték, hogy az több, súlyos sérülést szenvedett, különösen a fején. Sebeit a mentők kötötték be és beszállították a közkörházba. Állapota súlyos.

* **A Debrecen 2. sz. kézbesítő postahivatal** az érdekelteknek tudomására adja, hogy Grósz Lőrinc lemondása folytán a 4. számú kerti kézbesítő és gyűjtő állomás ideiglenes kezelésével özv. Nicht Józsefné Mester-utca 42. szám alatti lakos bízott meg. Szeptember hó 26-ától kezdve az érdekeltek az említett helyre fordulhatnak küldeményeik átvétele végett.

* **A király hajnali kalandja.** Érdekes apróságokról adnak hírt Bécsből: A király tudvalevően igen korán szokott fölkelni, korábban, mint közvetlen környezete. Ilyenkor ő felsége kimegy és a parkban szokott sétálni. Nemrég történt, hogy egy ilyen hajnali séta alkalmával ő felsége séta közben észrevétlenül kijött a park területéről és ott sétált.

Egyszerre meglátott egy embert, aki szemmel láthatóan nekiperült a meglepetéstől, hogy a király ilyen szokatlan időben a kora reggeli órákban, továbbá szentől-szembe és egészen egyedül látható. Ő felségének feltűnt a szegényes külseje, egyszerű ember nagy örvendezése s megállt előtte.

Az pedig örömteljesen szólította meg a királyt ekképpen:

— Felsőges uram, nem bírom megvárni, míg azok ott benn a kastélyban fölkelnek s átveszik tőlem a kérvényt, amelyet Felsőgedhez szeretnék eljuttatni. Ha már a jó Isten véletlenül összehozott bennünket, legyen olyan jó, vegye át tőlem személyesen a kérvényt — szöjt s odanyújtotta az írást.

Ő felségének módfelett tetszett az egyszerű és kedélyes kérelmező és jóságosan mosolyogva, néhány megnyugtató szó kíséretében elfogadta a kérvényt.

* **Nagy Uránia-est.** Király Pál természettudományi író vendégszereplése a Meteor-mozgó színházban, Boesky-tér 10. sz. Színpad kerület Budapesten Urániában a Föld trilógiájának II és III-ik része, a Diadalmos emberiség és a Földi paradicsom, ma, pénteken este. Kezdeté este 8 órakor, 150 eredeti színes és fényképfelvétel és számos mozgókép. Az ifjúságnak délután 4 órakor külön előadás, kedvezményes belépti díjjal.

* **Saját monogrammjával** ellátott hüvely kapható Harmathynál, Fűvészkert 14.

* **A legszebb kemény és puha kalapok** 5 kor.-tól feljebb Frank Testvéreknél, Piac- és Szent-Anna-u. sarok.

* **Tipegőpolka** és az Asszonyfaló operett, zongorára kapható Antalfy Józsefnél.

* **Vigyáson!** Rövidzár-lángba ne borítsa otthonát, virágzó üzletét, mint már sokakat. Haadéktalanul vizsgáltsa meg azért a villanyvezetékét Földvári Debreceni Első Elektrotechikai Gyáranak szakértőjével. Telefon 168. szám.

* **Sakkozók figyelmébe.** A modern sakk Balla Zoltán munkája, ára 4 korona, kapható Antalfynál, Szent Anna-u. 13.

* **Különleges női kalapok és sapkák** Frank Testvéreknél Piac- és Szent-Anna-utca sarok.

* **Állandó kiállítás.** Irodalmi újdonságok, diszes levélpapírok és a legújabb zeneművekben. Tekintse meg, minden vételkötelezettség nélkül. Csáthy Ferenca, Debrecen legrégebb könyvkereskedésében, Piac-utca 8. szám. Telefon 296.

* **Szőnyegek, függönyök,** ág- és asztalterítők, pokrócok, paplanok, matrácok nagyválasztékban Szabó Lajos fiai cégnél.

* **Szüreti tűzijátékok,** békák rakéták, bombák és görögtűzek főraktára Mentze Henrik újdonságok áruházában Piac-utca 38. szám, a Hungaria kávéházzal szemben. Ismét eladóknak magas engedmény.

* **A Limonádé ezredes** és „Asszonyfaló” legújabb operett zongorára kapható Csáthy zenemű kereskedőnél. Telefon 296 sz.

* **Brassói és gácsi posztók,** jó minőségű brünni szövetek férfi- és fiu ruhákra leső árakon Szabó Lajos fiai cégnél.

* **Angol átmeneti kabátok** Frank Testvéreknél, Piac- és Szent-Anna-u. sarok.

* **Női ruhaszövetek** kosztüm kelmék divatos minőségekben, selymek és ruhabársonyok az őszi és téli idényre a legszebb kivitelben kaphatók Szabó Lajos fiai cégnél.

* **Rajzkörzök,** vonalzó, rajzszerek, leszállított aron Harmathynál, Fűvészkert 14.

Bulgária hadat üzent Törökországnak

Lapzártakor riasztó hírt kaptunk Budapestről. Szófiából keltezett rövid távirat jelenti, hogy *Bulgária hadat üzent Törökországnak.*

Ugy Bécsben, mint Budapesten óriási szenzációt keltett a hír, melynek valódiságát bár a késő éjjeli órákban nem lehetett ellenőrizni, de a szófiái *osztrák-magyar nagykövet* a hozzá intézett kérdésekre ezt a választ adta:

Hivatalosan nem tudok a hadüzenetről, de nem tartom valószínűtlennek.

Bulgária és Törökország között eddig is feszült viszony uralkodott és most nagyon könnyen lehetséges, hogy olasz befolyás érvényesült a fiatal bolgár királyságban, melynek különben is terjeszkedési aspirációi vannak. Ha e hír, mely — ismételjük — még nem nyert megerősítést, igaznak bizonyul, úgy a monarchia is nagyon nehéz helyzet elé kerül és előrelátható, hogy lángba borul az egész Balkán.

Táviratok.

Lukács utóda.

Érdekes kombinációk.

Budapest, szept. 26. Politikai körökben annyira valószínűnek tartják a Lukács László távozását, hogy már az utódjáról is beszélgetnek, aki az átmeneti választójogos kormányt vezetné. Vannak, akik Popovics Sándorra, a koalíciós kormány volt pénzügyi államtitkárára gondolnak és emlegetik Hazai Samu honvédelmi miniszter nevét is, aki bár a munkapárt tagja, de bírja az ellenzék rokonszenvét. Szükségtelen hangsúlyozni, hogy mindezek csupán előzetes kombinációk.

Justh Budapesten.

Budapest, szeptember 26. Justh Gyula állapota annyira javul, hogy a jövő héten már elhagyhatja tornyai kastélyát. Orvosi tanácsra azonban Agháziában kell mennie hosszabb üdülésre. Átutazóban Justh pár napot Budapesten fog tölteni.

Károlyi József beszámolója.

Budapest, szept. 26. Gróf Károlyi József vasárnap tartja beszámoló beszédét Nagykárolyban. A népgyűlésre tömegesen utaznak le az ellenzéki képviselők.

Orosz lobogó a Spitzbergákon.

Budapest, szeptember 26. Egy távirat jelenti, hogy az orosz katonaság a cár nevében a Spitzbergákon kitzte az orosz lobogót.

Ebéd közben föbelötte magát.

Budapest, szeptember 26. Feltűnést keltő öngyilkosság történt ma a fővárosban. Bellovics Béla belügyminiszteri fogalmazó déliben, ebéd közben, föbelötte magát. Tettének okát sokféleképpen magyarázzák.

Mánuel exkirály Magyarországon.

Budapest, szeptember 26. Mánuel, az exportugál király Oroszvárra utazott a Lónyai család látogatására.

Visszatartják a boszniai katonákat.

Budapest, szept. 26. A Boszniában állomásozó 15. és 16. hadtest legénységét csak november hó végén fogják szabadsággolni. Ennek a zavaros helyzet az oka, amelynek kiszámíthatatlan eshetőségei szükségessé tehetik a nagyobb haderőt.

Halottrabló eseléd.

Szatmár, szept. 26. Borzalmas büntényt követelt el egy elvetemült leány. Josth Helén, egy gazdag földbirtokos leánya meghalt s a siratók között volt egy Szerencsi Eszter nevű eselédleány. A leány a koporsó lezárt fedelét feltúrta s a halott ékszereit elrabolta. A tettet nemsokára felfedezték. A lelketlen eselédleányt letartóztatták.

Marconi balesete.

Budapest, szept. 26. Marconit, a táviró feltalálóját, Olaszországban baleset érte. Az országuton automobilja összeütközött Beltráni katonatiszt gépkocsijával. A karambol következtében mindkét automobil összerongálódott, utasaik pedig kirepültek a kővezetetre s súlyos sérüléseket szenvedtek.

Revancheot ad Debrecen.

Az első bajnoki football mérkőzés.

Folyó hó 29-én, vasárnap délután került lejátszásra a DTE. nagyerdői pályáján az őszi szezon első bajnoki football mérkőzése a Debreceni Torna Egyesület és a Nagyvárad Törökvis Sport Egyesület football csapatai között. A TSpE. már nem ismeretlen sport közönségünk előtt; tavasszal a DTE. második csapatától 6—0 arányban vereséget szenvedett; úgy látszik tavasz óta a csapat — pályahíján — nem igen fejlődött, mert múlt vasárnap a NAC. első csapatától 14—0 óriási gólarányban kapott ki.

A DTE-nek tehát nem lesz munkája, a kérdés csak az, hogy tud-e annyi gólt löni ellenfelének, mint riválisa a NAC. A DTE. csapata új összeállításban fog szerepelni. Löbl távozásával a center helyére a II. csapatkitűnő csatára, Szabó Gyula került, ki már a múlt vasárnap is meglepő formát árukt el. Balösszekötőt valószínűleg Balázs, a BEAC. volt kitűnő csatára fog játszani. — Bíró: Taffler Miksa.

DTE. II. Debreceni vasutas SpCl. ADTE—TSE. bajnoki mérkőzés előtt játszik a fenti két csapat egymással.

Megjegyzendő, hogy Nagyváradon az a tévhit uralkodik, hogy a NAC. második csapata a vidéki második csapatok között a legjobb. ADTE, elakarván ezt a hitet osztani, a napokban felhívást küldött be az egyik nagyvárad lapnak, amelyben a NAC.

II. öt mathre hívja ki. Kitérő második csapatunk ugyanis egyszer alaposan elverte a NAC. II. öt s ezért bosszúntja őt a NAC. II. tulzott önbizalma.

Törvénykezés.

§ Az alkulosos „ténasszony“. Dívatos kék sapkában, keztyűsen, barna félcipőben, tehát egészen elegánsan ült tegnap délelőtt egy fiatal asszony a vádlottak padján. A neve: Erdei Mihályné Zagyva Eszter s valófében van az urától. Koresmai üzletvezető volt állítása szerint. A múlt év őszén a Cegléd-utcán a Molnár László vendéglős házában lakott s igyekezett megkedveltetni magát a házigazdákkal. Molnár ez időtájt betegeskedett s szolgálatkészen ápolta, úgy, hogy a háziasszony meg is ígérte, hogy a sziveségért ajándékkal jutalmazza majd a „ténasszony“-t, amint ő nevezte. Am Erdeiné nem várt erre, hanem alkulosot csináltatott a Molnárék pincéjéhez s tudtukon kívül a borukat több ízben megdézsmálta. Molnárék erre rájöttek, jelentést tettek a rendőrségen, amely a lopott bor egy részét meg is találta az Erdeiné lakásán az alkulosokkal együtt. Az asszony tehát nem tagadhatott s beismerte tettét a főtárgyaláson is. A bíróság megállapította a bűnösséget s Erdeinét *öt napi fogházra ítélte*. Az öt nap leülése azonban ügyész haladékot adott.

§ Egyezségből — verekedés. Lajta Imre 31 éves földmives, kárt tett a Berki Lajos banki gazdálkodó kukoricásában a múlt év őszén. Átment tehát hozzá, állítása szerint, egyezkedni. A kiegyenlítés azonban furesán ment végbe. Lajta Imre egy karót ragadott s azzal alaposan eldöngötte Berki Lajost, aki husz napon tul gyógyuló sérüléseket szenvedett. Emiatt került tegnap Lajta Imre a debreceni törvényszék elé. Súlyos testisértés büntetével volt vádolva s ez a büncselekmény a tanuvallomásokkal beigazolást is nyert. A bíróság két havi fogházbüntetést szabott ki Lajta Imrere, aki ebben meg is nyugodott. Az ítélet így jogerős.

Csarnok. Az árva.

— Regény. —

(Folytatás.)

Doretti most nézett csak nagyot. Hát már minden ellene esküdött, most már Anconától is eltértek, veszendőben van minden terve? Kíváncsian érdeklődött tovább a hajótisztól:

- Hát így hová jutunk?
- Valószínűleg a velencei öbölbe.
- Akkor ott marad a hajó?
- Igen. Egy napot, sőt ha a vihar tovább tart, több napot is ott töltünk.
- De aztán folytatja útját a hajó?
- Igen, Ancona felé.

Doretti most már magára hagyta a hajótiszt. Odakapaszkodott egy oszlophoz, nézte a hullámok haborgását, keresve mindenfelé, a fényszóró irányában — a mentőcsónakot. Minden reménye a négy matrózban volt. Sokáig és hiába várta őket, nem jöttek. Kedvetlenül tért vissza a boldogok álmát alvó barátjához a kajútba.

Folyt. köv.

Tőzsde.

Lrtéktőzsde. Osztrák hitel 641. Magyar hitel 840. Leszámitolóbank 534.50. Jelzálogbank 439.50. Rimamurányi 780.50. Államvasut 707.50. Déli vasut 116.—. Városi vill. 393.50. Közuti vill. 338.—. Magyar bank 634.50. Atlantika 329.—.

Irányzat az ultimóhalasztás gyors elintézése után kedvezőbb politikai megítélésre szilárdul.

Gabonatőzsde. Októberi buza 11.23. Áprilisi buza 11.74. Októberi rozs 9.49. Ap-

rilisi rozs 10.—. Októberi zab 10.28. Áprilisi zab 10.44. Majusi tengeri 7.63. Irányzat kedvező, időre gyengült.

Nyiltér.*

Rémhírek a Miklós-utcai mozgósínház építkezése körül.

A tegnapi ujságban megjelent Miklós-utcai mozgósínház rémhíreire bátorkodom a következőkben nyilatkozni:

Nagyon esodálok, hogy az egyes lapok minden ok nélkül támadják az építési vállalatot. Építési mizériáról, rossz anyagokról, stb. olyan formán nyilatkoznak, mintha az nem is anyagból, hanem levegőből lenne összeállítva. Különösen egy lap arról tesz említést, hogy a Farkas-féle színház menzeteze hasonló az Egyház-téren be-dölt színház menzetezevel. Hát nagyon téved a cikkíró ur, mert a menzeteze nem betonból, hanem fából készült. Az, hogy az épület nem tervszerint épült, valótlanság. Az épület szakszerű kivitelére elég garanciát tudok nyújtani a Debreceni Első Takarékpénztárnál végzett félévi művezetőségem által. Szakképzettségemet nem egy lap tudósítói bírálhatják, kevésbé a praxisomat. Különben is az ügy a mérnöki hivatalnál kedvező és megnyugtató befejezést nyer.

Ligeti János,
építész.

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Nyomdász tanulónak

két közép iskolát végzett ifju
felvétetik
a Debreceni Ujság
nyomdájában.

Bevásárlásomból hazaérkezve, tudatjuk a tisztelt közönséget, hogy az őszi raktár női felöltők, gyermek köpenyek, női és leány kalapok kerülnek eladásra a legszebb kivitelbe 1482

Rózsánál Kistemplombazárban.

Egyéves önkéntesek figyelmébe!

Kiszel Sándor

elsőrangú katonai és polgári szabóüzlete, bel- és külföldi szövetek, valamint hadifelszerelési cikkek nagyraktára

Debrecen, Kossuth-utca 17. szám. (Simonffy-ház.)

Tényleges és tartalékos tiszték egyéves önkéntesek

a legelegánsabban, szabályszerint kiváló olcsó árban felszereltetnek. Az anyag jó minőségéért, valamint előírás szerinti felszereléséért felelősséget vállalok. 1544

Legújabb divatu angol és francia divat öltönyök, vasuti egyenruhák, hadi felszerelések, magyar diszruhák a legfinomabb kivitelben, szavatosság mellett pontos időre készítettnek,

Árjegyzékkel, felvilágosítással készséggel szolgálók.

:: Diszmuáruk porcellánból, üvegből, fém-ből. ::

Telefon 191. Telefon 191.

Lám Sándor

DEBRECZEN, Piac-utca 5. szám.

Az őszi idényre

nagy választék Iskolai és irodai felszerelési cikkek-ből! Tentatartók, gertyatartók, íróasztali berendezések és készletek. Internátusok és pensiók részére porcellán és üvegnomitek. Alpakka és alpakkacézüst evőeszközök. Épületüvegezési és üvegezési javítási munkák a legolcsóbban. 1586

:: Képkerekek-ből nagyválaszték. ::

A gyenge hajtás
egyetlen fává növekszik.
Kis fergalomórlásivá fejleszthető
szakszerű felzéses

NYOMDÁSZAT

igénybevételevel
Pénzüntézetek, Kereskedelmi ipar-
vállalatok forduljanak bizalommal

Mihály Sámuel

könyvnyomdaja, papírüzlete s;
irodaberendezés és szaküzlettel

Telefon
106.

Figyelem!

Minden szó egyszeri beiktatása petit betűből 5 fillér. Vastagabb betűkből 10 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

Levéli tudakozódásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeggel kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetések díja előre fizetendő. Vidékről apró hirdetések díja levéljegyekben is beküldhető.

Levelezés.

Intelligens
fiatal ember barátságát keresi olyan szép és csinos leánynak, ki ötlet utalmában elszáraztatná. — Irjon „állandó” jellegre a kiadóba. 9789

Egy
intelligens fiatal leány ohajtana megismerkedni egy idősebb úrral. Leveléket a kiadóhivatallal kérek B. L. jellegre. 9780

Ajánlat.

Kiadó
két kishobás lakás mel-
lék helyiséggel és erköl-
vényesi öbör eladó. Rá-
kócy-utca 41. 9761

Lucerna
friss vágású ölenkint 6
fill. kapható Buro Pálnak
miképekesi-úton eső kert-
gazdaságában. 9739

Használt
és új butorokat vesz és
elad Kónya asztalos, Pa-
esirta-u. 27. — Telefon
10-61. 9664

Szobaleányok
öröme! Parket fényesítő
kefe, patent vassulylyal,
könnyen kezelhető. Stern
kefégyár részv. társ. vá-
rosi raktárában kapható.
9414

Friss
jácint virághagymák meg-
érkeztek nagyválaszték-
ban van Paezelt virág üz-
letében Bathányi-utca 6.
szám, ahol nagy meny-
ségben levágott, mint cse-
repes virágokból nagy
készlet van, csokrok és
koszorúk modern ízléssel
készítettek legjutányo-
sabb árban. 324

Gummi
haszfűző a legújabb! Ka-
laptollak olcsó árakban!
Kötött női felöltők nagy-
választékban! Benyász
Emilnél Debrecen Főter.
306

Raktár
helyiség kiadó nov. 1-re.
Honvéd-utca 28. szám.
9779

Burgondia 4.
kiadó egy különbejáratu
emeleti utcai szoba vil-
lany világitással. 327

Mézédes
sasza szőlő kilója 44 fill-
ér, birsalma kilója 40
filléért kapható Kossuth-
utca 40. sz. alatt. 9787

Használt
butorokat veszen, használt
butorokat elad Tibayné,
Kossuth-utca 45. 9790

Villamos

berendezések, mo-
torok, csillárok leg-
előnyösebben. Wol-
fram égők 16-50
gyertyáig K 1.30

Fazekasnál

Piac-u. 77.
Telefon 567. 1686

Utcai
butorozott szoba kiadó.
Hatvan-utca 5. emelet.
9734

Zöld
lucerna kapható 6 fillér
éle, as urkocsi verseny
pályáján. 9793

Automobil

bérelhető. — Ké-
nyelmes, gyors
közlekedés

Automobil

képviselet
Piac-u. 77.
Telefon 567. — Ga-
rage 937. 1686

Kereslet

Egy
óvadékköpes gyermektel-
en megbízott kerestetik
azonnali belépésre egy jó
forgalmu kereszmba. —
Vagy örök áron is eladó.
— II-Böszörmény, Szabó
Sándor kereszmba. 9733

Idősebb
ács éves szolgálatra egyez-
ség szerint felvétetik a
Steinfeld uradalom tiszt-
tartásánál Macs, Debre-
recen mellett. 9720

Műszaki
irodába kereskedelmít
végzett, könyvelésben jár-
tas leány felvétetik. Né-
met nyelvet bír előnyben
részesül. Ajánlatot „szor-
galom” jellegre a kiadó-
hivatallal kérek. 328

Irodai
alkalmazást keres közép-
koru, nyugdíjas tisztviselő.
Cim kiadóban. b

Német
francia kisasszony neve-
lőnői állást kaphat uri
háznál. Cim a kiadóhiva-
tallal. b

Egy
ügyes fűszer és rövidáru
kereskedő segéd azonnali
belépésre állást keres. —
Cim Késes-utca 3. b

Szorgalmas
fiu tanulónál felvétetik
Frank Testvéreknél, Piac
és Szentanna-sarok. b

Ügyes
fiatal műlakatos Földvári
elektrotechnikai gyárba
felvétetik. 9775

Ügyes
pénzbeszedő óvadékkal
felvétetik. Cim a kiadóhiva-
tallal. 9794

Fűszer
csemege és szakképzett
angrószista azonnali be-
lépésre állást keres. Cim
a kiadóban. 9781

Tanuló
teljes ellátással felvétetik.
Kiss Lajos fűszerüzlet,
Csapó-u. 100. 9776

Gyermektelen
házaspár házmesternek
felvétetik. Méliusz-tér 13.
sz. alatt. 9773

Ügyes
leány újság árusításra
azonnal felvétetik nagy-
állomáson. 9772

Támlásszék
bérelhető partnert kere-
sek. Cim a kiadóban. 9782

Csinos
butorozott szobába lakó-
társ kerestetik. Értekez-
hetni Darabos-u. 3. 9784

Egy
aranyozott keretű szem-
üveg a Csapó-utódtól az
Arany János-utcaig elve-
szett. Megtaláló ha az
Arany János-utca 25. sz.
alatti házába elviszi, öt kor-
onát kap érte. 9783

Pénztárnoknő
felvétetik október elsejére
Butorkészítő Asztalosok
Szövetkezetébe, Hunyadi-
utca 17. 9786

Eladás.

Szobafestéshez
alkalmas pléhesuprok ol-
csón eladó. Kut-u. 3. 9533

Eladók
ajtók, ablakok, redőnyök,
bolti berendezések, egy
új járgány cséplővel. —
Széchenyi-utca 50. 9778

Eladó
egy hentes és mészáros
üzlet teljes berendezéssel
jutányos árban. Cim a
kiadóhivatallal. 9774

Vágott
lucerna eladó, éle 6 fillér
Falk kefégyár mellett.
9788

Tükrök
ágyak, divány, komód,
sparchetek és asztal eladó
Szappanos-utca 27. 9791

Varrógép
tisza boroshordók eladó.
Csapó-utca 12. keresztépü-
letben. „Hungária.” 9792

Egy
jékarban lévő vaskályha
eladó Nap-u. 1. sz. alatt.
9590

„ Megkezdődött ”

a 1682

Csipke áruház

rendkívüli olcsó árairól ösmert

őszü vásárja.

Mintás bársony méterje K 1.76.

Ruha és keilmefestés:

Közhirré tesszük

hogy külföldi mosómestert szerződtettünk, miáltal módunkban van nagy-
becsű megbízónknak olyan gallért, kélzét és fehéreműt szállítani, mely bármely
bel- vagy külföldi tisztítást úgy szépségben, mint tartósságban messze túlszárnyal.

Hrabéczy E. D. Gőzmosó, Vegytisztító és Ruhafestő Részvénytársaság.

Főüzlet és gyár: Fiókuzelek: Felvevő-telep:
Széchenyi-utca 42. sz. Csapó-u. 30, telefon 668. Piac-utca 22. sz. alatt.
Hatvan-u. 11, telefon 578. Glück Ede divatruhá-
alatt. Telefon 323. sz. Miklós-u. 1, telefon 1148. zában. Telefon 602. sz.

Fertőtlenített ágylőtisztítás:

Minden Háziasszony érdekében!
Csak oly ládikák és csomagok,
melyek a kávédaráló védjeggyel
vannak ellátva, tartalmazzák a
túlszárnyalhatatlan és régóta bevált
„Valódi” : Franck: -ot, a honi
gyárból, Kassáról.

Azért nagyon ajánlatos: gondos
figyelem a bevásárlásnál!

in 121/24066

